

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Natalia Andronic, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2018, în privința inculpatului

Samson Nicolai.

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>26.07.2018 – 10.08.2018,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>08.05.2018 – 31.05.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>30.11.2018 – 16.01.2019.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 10 august 2018, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Samson Nicolai a fost condamnat în baza art. 145 alin. (2) lit. a), e¹), j) Cod penal la 13 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul succesorului părții vătămate, Galațan Sergiu, prejudiciul material în sumă de 23.871 lei, moral în mărime de 500.000 lei și cheltuielile judiciare în sumă de 26.039 lei în folosul statului.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Samson Nicolai, urmărind cu premeditare scopul omorului, cu deosebită cruzime, a fostei soții Galațan Olga, cu care conlocuia în mun. Chișinău, str. N. Bălcescu xx, odaia xx, a pregătit din timp saci din polietilenă, bandă adezivă, două genți din polipropilenă cu dimensiunea 57x64x25 cm, destinate pentru realizarea scopului său, pe care le-a păstrat la domiciliu o perioadă de timp.

În vederea realizării intenției sale criminale, la 11 martie 2018, în intervalul orelor 04:00-05:00, aflându-se în odaia nr.xx, str. N. Bălcescu xx, mun. Chișinău, în urma consumului de băuturi alcoolice, acționând cu intenție directă, dându-și seama

de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând și dorind în mod conștient survenirea decesului lui Galațan O., în momentul când aceasta era culcată în pat și dormea, utilizând prosopul de baie, din timp pregătit, a înfășurat-o de gât, sugrumând-o, cauzându-i suferințe fizice și psihice insuportabile, manifestate prin dureri de o intensitate înaltă, până când aceasta a încetat să respire și pe loc a decedat în rezultatul asfixiei mecanice, prin comprimarea organelor gâtului cu lațul din material moale, confirmat prin depistarea excoriației superficiale vitale a tegumentelor gâtului (histologic), hemoragiilor roș murdare în țesuturile moi ale gâtului cât și a semnelor general asfixice (lividități cadaverice difuze, hemoragii subepicardial (petele Tardieu), sânge fluid roș murdar în cavitățile cordului și în lumenul vaselor mari, semne de defecație involuntară), fapt constatat prin raportul de expertiză judiciară nr. 201803C0559 din 30 martie 2018.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut în totalitate vina și faptele indicate în rechizitoriu, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Deoarece aceste probe i-au confirmat integral vinovăția, instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 145 alin. (2) lit. a), e¹) și j) Cod penal, ca omorul unei persoane, săvârșit cu premeditare, asupra unui membru de familie, cu deosebită cruzime.

La stabilirea pedepsei inculpatului, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, că inculpatul a săvârșit o infracțiune excepțional de gravă, că lipsesc circumstanțe agravante și atenuante, că el a solicitat examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, beneficiind de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă cu închisoarea.

Totodată, instanța a statuat că, potrivit art. 229, 227 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, a considerat întemeiată solicitarea părții acuzării. În prezenta cauză au fost efectuate mai multe rapoarte de expertiză judiciară și atât timp cât inculpatul a recunoscut că a comis infracțiunea, vina acestuia fiind dovedită, urmează a fi puse în sarcina lui și cheltuielile judiciare.

3. Avocatul Vadim Banaru, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, fiind respinsă solicitarea acuzării privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, precum și să fie micșorat cuantumul prejudiciului moral încasat în beneficiul succesorului părții vătămate.

Apelantul a invocat, că instanța eronat a aplicat prevederile art. 75, 76, 78 Cod penal și i-a aplicat inculpatului o pedeapsă prea aspră, la limita maximă, cu toate că el anterior nu a fost condamnat, s-a căit sincer de cele comise, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, a fost angajat în câmpul muncii, nu are grad de invaliditate, are un copil minor la întreținere, se caracterizează satisfăcător de foștii angajatori.

Fiind încasat prejudiciul moral în sumă de 500.000 lei, instanța superficial a examinat acțiunea civilă în partea dată, fără a argumenta intensitatea și gravitatea suferințelor suportate de succesorul părții vătămate.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2018, apelul a fost admis, casată sentința în latura cheltuielilor de judecată și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 26.039 lei, pentru efectuarea expertizelor judiciare, a fost respinsă, acestea fiind trecute în contul statului.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat că la individualizarea pedepsei, instanța de fond just a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, aplicând inculpatului o pedeapsă corespunzătoare caracterului și gradului de pericol social al faptei comise, fiind stabilit că acesta a săvârșit o infracțiune excepțional de gravă, s-a căit sincer de cele comise, anterior nu a fost judecat, fiind reținute și consecințele survenite în rezultatul comiterii infracțiunii.

La fel, prima instanță, soluționând acțiunea civilă, a acordat deplină eficiență prevederilor art. 219 alin. (4), 387 alin. (1) Cod de procedură penală și a luat în considerație rezultatele infracționale și anume, decesul părții vătămate, ceea ce reprezintă un proces ireversibil și ireparabil, care au influențat considerabil starea psihică a succesorului părții vătămate, Galațan S., cărui i-au fost cauzate suferințe psihice ireparabile și extrem de grele.

Totodată, instanța de fond incorect a soluționat chestiunea cu privire la cheltuielile judiciare legate de efectuarea rapoartelor de constatare și expertize judiciare, în sumă de 26.039 lei.

Or, conform prevederilor art.143 alin.(1) pct.1), 3), 6), 142 alin.(2), 227, 229 alin.(1) Cod de procedură penală și art.75 alin.(3) din Legea nr.68 din 14.04.2016, în vigoare din 10.12.2016, în cazul în care se efectuează expertiza judiciară, plata respectivă se face de ordonatorul acestei expertize din bugetul alocat.

Prin urmare, în cauza dată, expertiza judiciară a fost efectuată la inițiativa organului de urmărire penală, care este autoritate abilitată a statului, astfel că plata pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară, reieșind din normele de drept enunțate supra, urmând a fi făcută din contul mijloacelor bugetului de stat.

Modificările operate prin Legea nr.316 din 22.12.2017, potrivit cărora a fost abrogat alin. (2) din art.143 Cod de procedură penală, nu semnifică liberarea bugetului de stata de plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1), și respectiv nu impun inculpatului să achite aceste cheltuieli judiciare, dar reprezintă uniformizarea legislației cu privire la plata expertizelor judiciare și ajustarea politicii de achitare a serviciilor conexe conform legii.

5. Procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Natalia Andronic, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei menționate în latura cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat, că statul și-a onorat obligația de a demonstra vinovăția inculpatului, prin acțiuni de procedură legale, iar pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli care în baza art. 227 Cod de procedură penală, se încadrează în noțiunea de cheltuieli judiciare și care urmează a fi recuperate din contul inculpatului, or, însuși acțiunile ilegale comise de acesta le-au generat.

Alin. (3) a art. 227 Cod de procedură penală este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și nu pentru a condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

Prin urmare, art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează direct că inculpatul urmează să suporte cheltuielile judiciare, acestea fiind imputabile pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind fapta sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Astfel, instanța de apel nu a soluționat corect chestiunea legată de cheltuielile judiciare.

În drept, recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, dacă hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al procurorului, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct.4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind chestiunea cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 1), 2) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea hotărârii, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea cauzei morții, gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale, iar plata acestor expertize judiciare se face din contul mijloacelor bugetului de stat, astfel că instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale a statuat că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizelor judiciare urmează a fi făcute din contul mijloacelor bugetului de stat.

Pe lângă aceasta, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare,

total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza hotărârii, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Natalia Andronic, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2018, în privința inculpatului Samson Nicolai Gavril, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun